

УДК 621.316.9

ПРИСТРІЙ ДІАГНОСТУВАННЯ ТА ЗАХИСТУ ГРУПИ АСИНХРОННИХ ЕЛЕКТРОДВИГУНІВ

Попова І. О., к.т.н.

irnapopova54@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь

Актуальність та постановка проблеми. Розвиток електромеханічних систем приводить до ускладнення структури, через що підвищуються вимоги щодо оцінки їх поточного технічного стану і експлуатаційної надійності. Зі всього парку асинхронних електродвигунів, що знаходяться в експлуатації, більше 60% виробило свій ресурс [1].

Якщо ретельно контролювати експлуатаційні режими роботи силового електрообладнання та його поточний технічний стан, застосовувати нові технічні засоби діагностування і захисту – то це дозволить продовжити ресурс роботи.

У разі застосування пристроїв діагностування для захисту групи електродвигунів, що входять до складу технологічної лінії, то це зменшить витрати на ліквідацію наслідків аварії АД і експлуатаційних витрат на ремонт АД.

Раніше було встановлено [2], що швидкість теплового зносу ізоляції ε електродвигуна залежить від механічної характеристики робочої машини, коефіцієнту несиметрії напруги за зворотною послідовністю $k_{U2\%}$ та коефіцієнту завантаження робочої машини k_3 .

Під час несиметрії напруги живлення зменшується обертаючий момент електродвигуна, в наслідок чого зростають фазні струми, підвищується нагрів обмотки статора і тепловий знос ізоляції.

Основні матеріали дослідження. З огляду на важність оцінювання експлуатаційного режиму роботи і впливу на швидкість теплового зносу ізоляції АД несиметрії напруги живлення з урахуванням перевищення температури їх обмоток, можна висунути вимоги до пристрою захисту групи АД: контроль напруги зворотної послідовності мережі живлення технологічної лінії; світлова сигналізація про досягнення несиметрії напруги граничного припустимого значення; контроль перевищення температури обмоток кожного двигуна; відключення технологічної лінії при досягненні перевищення температури обмотки електродвигуна гранично припустимого значення; світлова індикація режимів роботи контрольованих АД.

Згідно з цими вимогами складена структурна схема пристрою захисту, яка наводиться на рисунку 1.

Пристрій передбачає захист групи з п'яти асинхронних електродвигунів, але їх кількість може бути як зменшена, так і збільшена.

Основним елементом захисного пристрою є мікроконтролер МК, до якого поступає інформація з одного боку від фільтру напруги зворотної послідовності ФЗНП, а з іншого – через фільтр Ф від первинних перетворювачів температури, виконаних на базі аналогу лямбда-діоду АД1-АЛД5 і перетворювачів температури ПТ1-ПТ5. Сигнал мікроконтролера подається до блоку керування та сигналізації БКС.

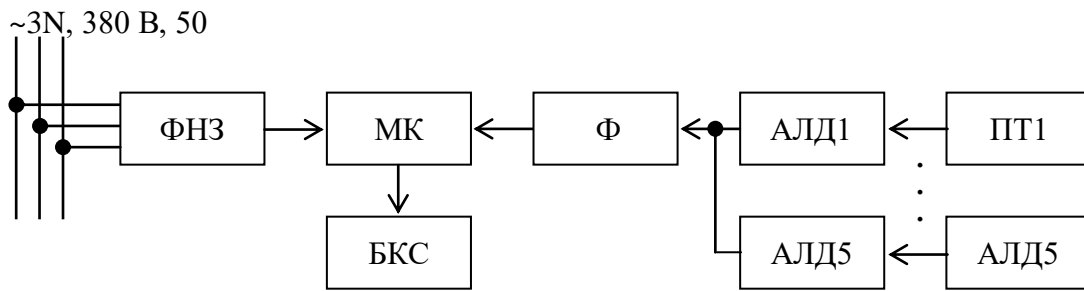

Рисунок 1. Структурна схема захисного пристрою

У мікроконтролері АТМЕГА328Р-PU [3] до аналогового порту через резонансний фільтр-пробку підключені перетворювачі температури, виконані на аналогії лямбда-діоду (АЛД).

АЛД складається з пари польових транзисторів і резистивного містка, до одного плеча якого включений позистор, вбудований в лобову частину обмотки статора електродвигуна.

Застосування нелінійного резистора (позистора) дає змогу впливу температури обмотки на ширину вольт-амперної характеристики (ВАХ) АЛД. Зі зміною ширини ВАХ відбувається зміна напруги відсічки, при якій транзистори закриваються і АЛД не проводить струм, таким чином АЛД у черговому режимі струм не витрачає і АЛД є енергоекономічним перетворювачем температури.

Висновок. Розроблений пристрій захисту дозволяє підвищити експлуатаційну надійність групи електродвигунів за рахунок безперервного діагностування експлуатаційних режимів роботи.

Це дозволить зменшити експлуатаційні витрати і підвищити термін їх служби.

Список використаних літератури

1. Попова І. О., Грищенко О. К. Аналіз впливу асиметрії напруги на процес теплового іносу ізоляції асинхронних електродвигунів. *Труди Таврической государственной агротехнической академии*. Мелітополь, 1998. Вып. 1, т. 8. С. 14-18.
2. Попова І. О., Курашкін С. Ф. Визначення можливостей перетворювача на основі аналога лямбда-діода за допомогою вольт-амперних характеристик. *Науковий вісник Таврійського державного агротехнологічного університету*. Мелітополь, 2018. Вып. 8, т. 2. DOI: 10.31388/2220-8674-2018-2-27.
3. ATmega328P. 8-bit AVR Microcontroller Programmable Flash. Atmel Corporation. / Rev.: 7810D-AVR-01/15. 2015. [Online]. Available: http://ww1.microchip.com/downloads/en/DeviceDoc/Atmel-7810-Automotive-Microcontrollers-ATmega328P_Datasheet.pdf.